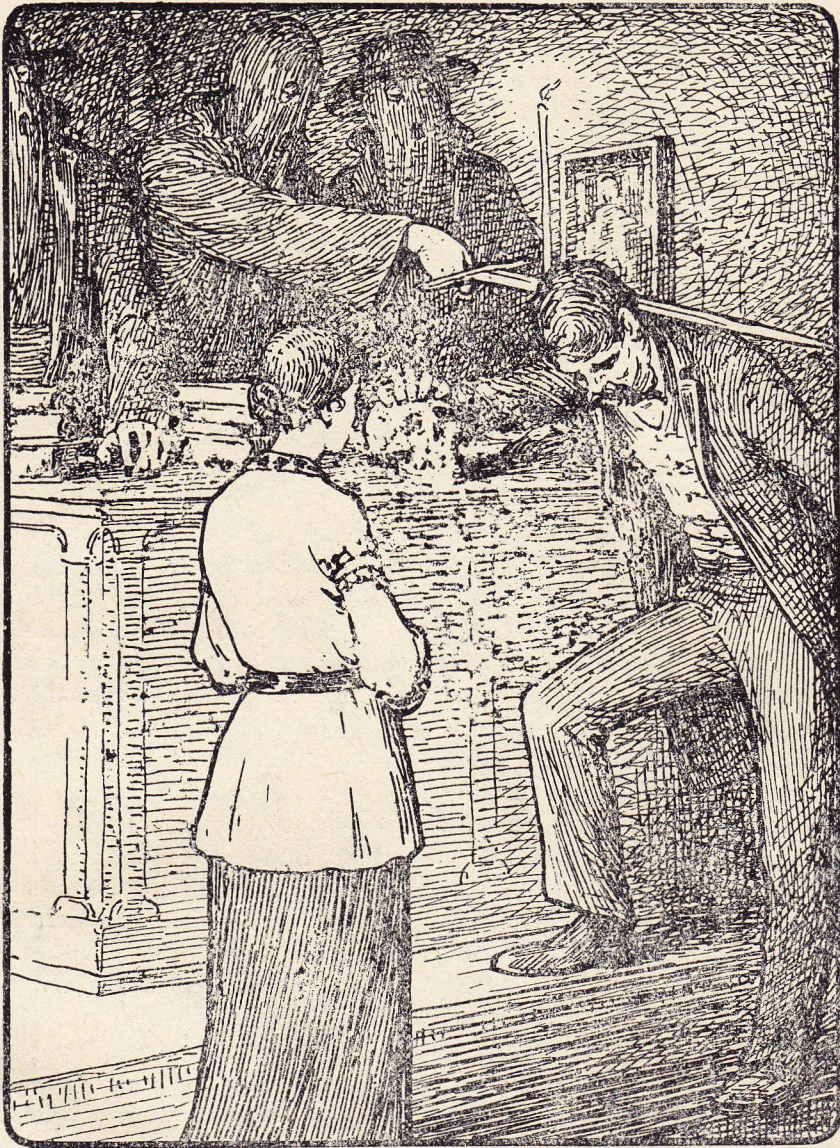

De voorzitter nam het zwaard op en raakte met het staal even den hals van Dak's aan (Blz. 421).

— Daar zie, daar binnen zit een van de kostbare vogels.

Als ik de deur open en ik zeg hem:
Kom ik ga u in vrijheid stellen...

Dan breng ik hem buiten, langs eene zijdeur, hij zwemt over de gracht en ze zijn hun kostbaren vogel kwijt!

En toch maar van derde klas!

En de man deed een paar stappen verder.

— Ja, maar neen, zei Nakoff, zoo niet... Zoo hebben we niet gewed!

— Hoe, gewed?

— Als ge denkt dat ge op die wijze mijne honderd roebels zult verdienen!

— Honderd roebels?

De cipier begreep er niets van.

— Zijt ge zoo dronken dat ge 't niet meer weet?

Als ge tot een dronkaard zegt, dat hij zoo diep in de flesch heeft gekeken, dat hij zich iets niet meer herinnert, dan is hij in zijne waardigheid getroffen en hij herinnert zich al wat ge maar wilt.

Zulks was ook het geval bij den gevangenebewaarder.

— Zeker... Ik ben niet dronken... Zeker, 'k weet het, want waarom zou ik het niet weten... Honderd roebels, ja, honderd roebels!.. Zeker!...

— Ja, honderd roebels, als ge mij bewijst dat de twee kostbare vogels er zijn.

— Dat zal ik.

Hij kwam op zijne stappen terug.

Hij zocht een sleutel aan zijnen bos en opende de deur der cel.

— Zie, hier slaapt de vogel.

Het vertrek was geen gevangeniscel.

De wanden waren met prachtige tapijten bekleed, mooi van kleur en teekening.

De vloer evenzoo.

Eenige nette meubelen versierden de kamer: eene eikenkast, een lessenaar en een zetel.

Op de eiken legerstede lag de gevangene uitgestrekt.

Als de twee mannen binnentraden, richtte hij zijne blikken op hen.

Hij droeg een masker voor het gelaat.

Als hij den wachter bemerkte, wendde hij het hoofd naar den wand en deed alsof hij voortsloep.

Wanneer de deur terug gesloten was, zei Nakoff tot den gevangenbewaarder:

— Dat is daar schoon ingericht.

— Een vogel van belang moet eene mooie kooi hebben, vooral als hij er nooit uit mag...

Zijne eenige wandelplaats is deze gang...

En niet spreken, geen woord spreken...

Geloof ge me nu...

Heb ik de honderd roebels verdiend?

— Neen, zei Nakoff... Neen... Er is nog een tweede vogel!

— Ge zult hem zien... Ge zult hem zien... Kom maar mede.

De wachter opende eene deur aan den anderen kant van de gang gelegen.

Ze traden in de cel.

Deze zag er akeliger uit dan die van den gemaskerden gevangene.

Niets dan een houten stoel en eene brits waarop eene dunne matras was uitgespreid.

De opgeslotene, uit zijnen slaap opgeschrikt, keek de binnentredenden aan.

De wachter liet het licht van den lantaren op zijn gelaat vallen.

Het was de man dien Nakoff moest verlossen.

Haastig maakte deze op zijne borst het teeken des kruises met de stippeltjes.

Een kort glinsteren der oogen van den gevangene, bijna niet op te merken, deed Nakoff kennen dat de man het teeken had gezien.

De cipier trad weer buiten, gevolgd door den Rus, die echter een papiertje achter zijn rug in de cel liet glijden.

Zoodra de deur gesloten was, sprong de ge-

vangene naar het papiertje en verborg het in zijn matras.

Om het te lezen, moest hij wachten tot het morgen werd, want in de cel was het pikdonker.

Wij zullen onze lezers zoolang niet laten wachten.

Het briefje droeg enkele Russische letters, die beteekenden:

« Heb vertrouwen... Wij werken voor uwe verlossing... Doe wat u zal gezegd worden... Knasj... »

En naast den naam stond het kruis met de stippeltjes zes omhoog en vijf in dwarse richting.

Langs den anderen kant der deur, sprak Nakoff tot den cipier:

— 't Is daar zoo prachtig niet als hiernaast.

— Neen, maar 't is toch een gevangene van belang, want hij mag niet buiten, hij mag niet spreken... Geloof ge me nu?

— Ja.

— En de honderd roebels?

— Krijgt ge morgen.

— Het was niet om het geld te doen, neen, maar om u te doen zien hoe onrechtvaardig de bevelhebber hier is...

Van derde klas, van derde klas en zulke kostbare vogels in de kooi hebben zitten!

En morrend keerde hij terug naar zijn vertrek.

Nakoff volgde hem en hielp hem sleutels en lantaren op hunne plaats brengen.

De gevangenbewaarder viel op eenen stoel, mompelde nog eenige verwenschingen, waarschijnlijk voor den bevelvoerder van het fort bestemd, en sliep dan in, de armen op de tafel en het gelaat tegen de armen gestopt...

Nakoff keerde naar zijne gevangenis terug.

Lang bleef hij nadenken over hetgeen er in dien nacht gebeurd was en een glimlach speelde op zijne lippen, als hij al dat peinen besloot met de meening:

— Het zal den bevelhebber duur te staan komen, dat hij mijn cipier niet tot de eerste klas heeft bevorderd!...

Des anderdaags 's morgens, als de gevangenen pas ontwaakt waren, kwam de wachter in de slaapzaal gestormd.

Zijn gelaat drukte eene groote ontsteltenis uit.

Als hij Nakoff ontwaarde, die rustig sliep, veranderde zijn uitzicht en met blijdschap op het wezen keerde hij op zijne stappen terug.

Wanneer de gevangenen op de koer wan-

delden, gaf Nakoff den man honderd en twintig roebels en fluisterde hem toe dat hij 's avonds weer in de kamer van den cipier een borrel zou komen drinken.

Hij ruide gedurig den wachter op tegen de Regeering en den bevelhebber van het fort, die een zoo kostelijken beampte als de cipier der Staatsgevangenen van gewicht liet stikken in de huid van een gevangenbewaarder van derde klas.

En zoo werd hij een vriend van den wachter, des te meer dat deze er een mooi spaarpotje mede bijeenkreeg.

Dagelijks twintig roebels, dat zou op 't einde van de maand een net sommetje uitmaken.

Eenen avond dat Nakoff weder in het vertrek van den cipier, met deze laatste eene nieuwe flesch had aangesproken en den man onder den invloed van de dampen der dronkenschap begon te geraken, zei de Rus plots, zonder inleiding.

— Ge moet mij eens een dienst bewijzen, niet als gevangenbewaarder maar als vriend. Ik geloof dat ik u zoo noemen mag?

— Zeker, sprak de andere, zeker. Ik heb tusschen al mijne makkers hier nooit een vriend gekend zooals gij er een zijt.

— Des te beter. Een mijner vrienden bevindt zich tusschen de gevangenen, die hier in den omtrek wonen en arbeiden.

Als gij uwen uitgangsdag hebt, zoudt ge hem van mijnentwege niet eens willen gaan groeten en hem zeggen dat ik het opperbest stel hier.

— Het is verboden, streng verboden een woord van een gevangene naar buiten te brengen.

— Goed... 't Is ook verboden een cipier van uw gehalte zijn heel levenlang gevangenbewaarder van derde klas te laten blijven.

Zoo'n zinnetje was een doorslaand argument om van den wachter iets te verkrijgen.

— Dat is zoo, zei hij. Ja, dat is zoo. Zeg me wie uw vriend is en ik breng hem uwe groeten over. Ge hebt gelijk: als de bevelhebber met mij niets inziet, dan heb ik voor hem geen reglement in acht te nemen, vooral als het een vriend geldt.

En twee dagen later kwam de cipier 's avonds in de hut van Daks en vroeg:

— Zijt gij Oscar Daks?

— Ja.

— Kom eens met mij buiten.

En als ze de hut uitgetreden waren:

— Gij hebt een vriend die Nakoff heet?

— Zooals ge zegt.

— Hij zit gevangen op het fort.

— Dat weet ik. Hij werd met ons uit St-Petersburg naar hier gebracht.

— Hij stelt het opperbest en groet u.

— Ik dank u.

— Ik heb u niets gezegd. Onthoud dat goed: ik heb u niets gezegd. Het is verboden en ik zou kunnen gestraft worden. Begrepen?

En de gevangenbewaarder was weg.

Met een van vreugde stralend gelaat, keerde Daks terug bij Victoire.

— Er komt licht, fluisterde hij haar.

Nakoff heeft me laten weten — en nogal door een wachter der gevangenis — dat hij het opperbest stelt op het fort.

Ik heb u niets gezegd, zei de cipier, onthoud dat wel!

Als de sukkelaar eens wist wat het beduidt, hetgeen hij mij heeft medegedeeld.

Als morgen Borkoff, de kozak, komt, moet ge hem zeggen dat het oogenblik nadert en ze alles dienen gereed te houden.

Die Nakoff is toch een wonder van een vent: hij gebruikt de gevangenbewaarders als boodschappers, om ontvluchtingen te bewerken.

Het is straf; hij is wat beter voor een Sherlock Holmes dan ik!...

Een zestal dagen verliepen weer, zonder dat de bannelingen nog iets vernamen vanwege Nakoff.

Borkoff, die alle dagen in den omtrek te zien was met een klein wagentje, waarop alle benodigheden voor de hutbewoners zich bevonden, en welke waren hij tegen zeer hoogen prijs verkocht, was verwittigd geworden, dat hij de andere makkers diende te melden wat Nakoff aan Daks had laten zeggen.

Het was een afgesproken teeken, zooals de lezers zullen geraden hebben, om de gezellen, die in de buurt op 't oogenblik der verlossing wachtten, te berichten dat dit nakend was.

Eindelijk kwam de wachter terug, om de bannelingen mede te deelen, dat Nakoff zijne laatste roebels had uitgegeven en op zijne vrienden rekende om hem eenig geld te bezorgen.

Dat was het tweede bericht.

Het beduidde: morgen avond moet alles gereed zijn om te vluchten.

Des morgens werd Borkoff op de hoogte gesteld en 's middags werd er Janneken en zijne twee makkers medegedeeld dat ze 's avonds

naar de hut van Daks moesten komen, daar de ontvluchting dien nacht zou geschieden.

Van den kant der bannelingen was alles dus geregeld, want ze hadden niets mede te nemen en wat de vlucht betrof hadden ze zich slechts te laten leiden door de gezellen, die voor paarden en al wat er voor de lange reis noodig was, zouden zorgen.

Ze moesten alleen wachten op Nakoff en den anderen gezel die moest verlost worden.

Laat ons dus tot Nakoff terugkeeren en zien wat die gedaan had, om zijne vrienden te kunnen melden dat alles voor de vlucht kon gereedgehouden worden tegen den volgende nacht.

De Rus en de gevangenbewaarder werden dikker en dikker vrienden.

Naarmate de cipier van dag tot dag zijnen schat met twintig roebels zag aangroeien, wies ook zijne vriendschap voor den opgesloten makker.

Deze laatste wist al wat hij weten moest, want zooals hij de cellen der twee Staatsgevangenen had bezocht, was hij er dan ook toegekomen de andere gedeelten der gevangenis, die het gebied uitmaakten van den cipier, des nachts te bezoeken.

Hij had in zijn kop het heele plan van dien vleugel van het fort, en wist hoe hij zonder gezien te worden, de koer kon bereiken.

Ongelukkiglijk wist hij niet meer.

Hoe was er over den muur te komen, die wellicht op 't vrije veld uitgaft.

En, was er aan den anderen kant geen gracht met water gevuld?

Stond er daar geen schildwacht?

Of was er aan de andere zijde van dien muur geen ander gedeelte der gevangenis?

Eens over den muur moest hij op het toeval steunen, en dat was een gevaar.

Nakoff speelde liever zeker, omdat hij dan wist dat hij gelukken moest.

Maar, daarover kon hij toch geene inlichtingen vragen, want hij zou den argwaan van zijn vriend den cipier kunnen opwekken hebben, en dan ware alles verloren geweest.

In ieder geval zou hij tot op de koer geraken zonder verontrust te worden, en dat was al veel op den vijand gewonnen.

De Staatsgevangenen had hij met den cipier van derde klas den dag te voren bezocht.

Met nogmaals op de kap van de Regeering en den bevelhebber van het fort te smalen,

had hij den wachter zoo dronken gekregen als een Zwitser en dan ook zonder moeite de cel der kostbare vogels mogen betreden.

In deze van den opgesloten gezel had hij het volgende briefje laten vallen:

« Makker. Het oogenblik is daar. Morgen nacht zijn we hier weg. Ik zal u komen halen. Knasj ».

En in het verblijf van den gemaskerden Staatsgevangene, had hij ook een stukje papier achtergelaten, waarop hij geschreven had!

« Ik ken u niet. Gij zijt echter een slachtoffer van den grooten tiran. Morgen nacht verlos ik een makker, en, als ge wilt kunt ge ons vergezellen ».

Meer niet!

Het was een gevaarlijk spel.

Nakoff wist niet wie de gemaskerde was en als deze het briefje aan den wachter of een anderen beambte der gevangenis toonde, dan was alles te herdoen, want men zou de opgesloten streng bewaken.

Die overweging had Nakoff ook gemaakt, doch hij kon het niet over zijn hart krijgen dien ongelukkige achter te laten als hij het middel had hem mede te nemen, met eenvoudig eene tweede deur, naast die van den gezel, te openen.

— De man wordt te streng bewaakt, om geen lust te hebben de vrije lucht in te ademen, had Nakoff gedacht.

Hij zal niets verraden en ons volgen.

In angstige stemming zag hij langzaam de uren van den dag voortkruipen, die hem naar den nacht der ontvluchting moesten brengen.

Nooit had een dag hem langer geschenen en het was dan ook met een diepen zucht, die zijn samengedrukt hart ontlastte, dat hij met de anderen in zijn slaapvertrek trad.

Zoodra de anderen voor de vermoeienis van den dag de rust hadden gezocht en gevonden, verliet hij de zaal en begaf zich naar het verblijf van den cipier, waar weder eene nieuwe flesch op tafel stond.

De gevangenbewaarder had ze reeds dapper aangesproken.

Het gelaat hoogrood gekleurd en met schitterende oogen zat hij de flesch te bekijken.

— Het gaat reeds goed, dacht Nakoff. De kerel is mij reeds een handje aan 't toesteken.

Hij nam plaats tegenover den wachter en schonk een glaasje.

Onmiddellijk bracht hij het gesprek op de ondankbaarheid van den bevelhebber van het fort tegenover de uitstekende gevangenisbevaarders, die cipiers van derde klas moeten blijven.

Zooals altijd, als daarover gesproken werd, liet de man zich vangen.

Eer er een uur verloopen was, had heel de inhoud der flesch eene reis gedaan naar de maag van den wachter.

En de dampen, die de drank daar had verwekt, waren naar de hersenen van den cipier gestegen, die niet meer wist wat er rondom hem gebeurde.

Hij kon zijne oogen niet openhouden, zijn hoofd stond waggelend op zijn hals en zeeg steeds naar de tafel en een domme lach stond op zijn half geopenden mond.

Met dubbel tong sprak hij onsamenvangende woorden, waar men toch hier en daar eene verwensching tegen den bevelhebber van het fort, al de beambten en ambtenaars van geheel Rusland en zelfs tegen den Tsar in hoogst eigen persoon kon opvisschen.

Eindelijk zonk zijn hoofd op zijne armen, die op de tafel steun hadden gevonden, en de cipier der kostbare vogels ronkte dat het een aard had.

— Als de kerel mocht ontwaken, moet hij onmiddellijk terug inslapen, dacht Nakoff, want hij mag in geen geval aan mij denken.

Daarom moet ik hem ontkleeden en hem in zijn bed trachten te krijgen.

Reeds verschillende malen had hij dat als proef gedaan.

De gevangenebewaarder spartelde wel tegen, bromde en gromde, doch op 't laatst wist Nakoff hem van zijne kleederen te ontlasten.

Deze maal was dit ook weer het geval.

Zoodra de cipier op zijne legerstede snorkte, in eenen slaap, die door geen kanonschot zou kunnen gestoord worden, greep Nakoff sleutelbos en lantaren, en verliet het vertrek.

Vlug als eene kat, die ontstoken lantaren onder zijn kleed verborgen, liep hij zonder het minste gerust te maken door de gangen.

De ijzeren deur werd geopend, zoo behendig dat geen enkele knars kon gehoord worden.

Haastig opende hij de deur van de cel van den gezel, die onmiddellijk met hem buiten kwam, zonder een enkel woord te spreken.

Nakoff trad in de cel van den gemaskerde.

Deze kwam op hem toe.

— Wie zijt gij? vroeg hij.

— Geene woorden... Kom... ieder oogenblik kan alles doen mislukken.

— Wie gij ook zijn moogt, ik dank u.

— Zwijgen. Kom.

De drie mannen slopen weg, nadat Nakoff opnieuw de twee celdeuren had gesloten.

Ze gleden als het ware door de gangen en bevonden zich na eenige oogenblikken op de koer.

Deze was eenzaam en verlaten.

De muur was wel drie meter hoog.

Hoe zouden ze daarover geraken?

Nu hij reeds zoover met de vluchtelingen gekomen was, had Nakoff daarvoor nog geen oplossing gevonden.

Zou hij dien hinderpaal niet te boven komen?

Eene weldaad gaat nooit verloren, zegt het spreekwoord, en over het algemeen blijven die spreuken ver van de waarheid.

Maar deze maal vond het spreekwoord toch zijne toepassing.

De gemaskerde zei:

— Langs waar wilt ge weggan.

— Over den muur, maar ik zie niet...

De andere onderbrak hem:

— Niet mogelijk... Er is een diep water achter... En er zijn twee schildwachten... Het is daar de groote weg. Volg mij.

De man door de twee anderen gevolgd, sloop nevens den muur en kwam zoo voor eene kleine deur, die in een dwarsmuurtje stond.

Langs die deur geraakten ze gemakkelijk op het muurtje, dat geen anderhalven meter hoog was, en konden ze zich langs de andere zijde laten afglijden.

Ze bevonden zich op eene andere koer.

— Opgepast, zei de gemaskerde. De tuin van den bevelhebber.

Ze bevonden zich dus in den omtrek van de woning van den bevelhebber van het fort.

De Staatsgevangene liep verder, langs de paden van het kleine park, en kwam alzoo bij de omheining, die door een zeer hoogen muur was gevormd.

Maar, tegen dien muur groeiden boomen, wier takken er tegen op waren geleid, en 't

was dan ook een kinderspel ze te beklimmen.

Eenige minuten later stonden de drie mannen op vrije voeten.

— Waar is de groote baan, vroeg Nakoff, die trachtte zich een gedacht te vormen aan welke zijde van het fort zij zich nu bevonden.

— We zijn nog binnen het fort, sprak de gemaskerde... Het gevaarlijke van den tocht begint nu, ginder ver, achter die boomen, loopt de gracht. We moeten er over zwemmen. Een schildwacht is er langs dien kant niet. Maar, een twintigtal meters achter den hoek is de poort, en daar bevindt zich een wacht. Geen geluid dus, of we zijn verloren.

De drie mannen slopen naar de aangewezen plaats.

Op een omzien waren ze ontkleed en hunne kleederen op den rug zwommen ze over de wel veertig meters breede vestgracht.

Men hoorde nauwelijks dat ze te water gingen.

Zonder hinder bereikten ze den anderen oever.

Zij kleedden zich met denzelfden spoed, alhoewel hunne kleederen, die ze op den rug hadden gedragen, nat waren geworden.

Op zulke kleinigheden mochten ze echter nu geene aandacht geven.

— Hier zijn we op de groote baan, fluisterde de gemaskerde Nakoff in 't oor.

— Langs waar komen wij nu weg?

— Het gevaar dreigt ons langs de beide uitwegen... We moeten langs de twee kanten voorbij een schildwacht... Ik ken den weg, omdat ik hem heb moeten volgen als ik de eerste maal heb willen ontluchten... De schildwacht aan de poort heeft me toen opgemerkt en men heeft me kunnen vatten. Laat ons dus voorzichtig zijn...

— Kunnen wij niet recht voor ons uitgaan?

— Neen, daar staan we voor een meer.

— Dan maar voorbij den schildwacht...

— Op handen en voeten en zoo ver mogelijk hier aan den overkant.

— Op den buik, als ge zoo kruipen kunt.

— Langs welken kant is het beste?

— Rechts uit... Langs de poort zou het het gevaarlijkste wezen.

Zoo gezegd, zoo gedaan.

Zij kropen zoo omzichtig voort, dat men een goed geoeffend oog zou moeten bezitten hebben, om eenige beweging te bespeuren.

De schildwacht, het geweer op den schouder, wandelde heen en weer voorbij den muur dien hij te bewaken had.

Slechts door eene gracht was hij van de baan gescheiden.

De soldaat zag echter niet naar den kant der mannen uit en stapte op en af, de gedachten elders dan bij het fort en zijn bewakingsdienst.

Zonder opgemerkt te worden geraakte het drijtal voorbij den wacht.

— Nu is er geen gevaar meer te duchten, zei de gemaskerde, als men vóór morgen vroeg onze ontluchting niet bemerkt.

Ik wil zeggen: geen onmiddellijk gevaar meer, want men zal ons kort op de hielen zitten, zoodra men ziet dat de vogels uit de kooi zijn.

— Dat is niet erg, antwoordde Nakoff, daar is door onze makkers voor gezorgd... Als we onze paarden kunnen bereiken, dan zal geen kozak ons nog weten in te halen!

Volgt me nu... Ik moet u nu leiden, want we hebben nog bannelingen mede te nemen, die ginder in de hutten wonen.

Als ik mijn plannetje goed bestudeerd heb, en ginder is de poort der gevangenis, ik wil zeggen van het fort, dan moeten we links afwijken.

— Ja, ginder is de poort van het fort.

— Vooruit dan maar.

Na vier tot vijfhonderd meters voortgestapt te hebben, bereikten ze eene groep hutten.

In een dezer, maar zoo flauw dat men het bijna niet kon bemerken, brandde achter het kleine raam een lichtje.

Het was verboden licht te hebben des nachts, streng verboden, en als een bewaker het had moeten zien zouden de hutbewoners eene zware straf hebben opgelopen.

Maar de wakers hadden 's nachts wat anders te doen, slapen dan met gebalde vuisten, in stede van in de verblijfplaats der bannelingen rond te loopen.

— Daar moeten we zijn, zei Nakoff.

Zij traden op het verlichte raam toe.

De Rus klopte op het vensterglas, drie zeer lichte tikjes.

Het licht werd uitgedoofd.

Een oogenblik later werd de deur geopend.

De drie mannen slopen binnen.

De vijf bannelingen waren er vereenigd.

— Laat ons nu geen tijd verliezen, zei de ge-

maskerde en maken dat we hier weggelopen...

— Ja, antwoordde Nakoff, maar als we u nu eerst van uw masker ontlasten?

— Niet mogelijk... Het is rond mijn hoofd gesoldeerd.

— We zullen den band doorvlijen.

— Het hindert me niet.

— Goed, maar het zou helpen om ons te doen herkennen, niet waar?

— Dat is zoo.

— Is er hier geen vijl te vinden?

Daks zocht reeds in een bakje en reikte Nakoff een fijn vijltje over.

Nakoff zette zich aan het werk.

De metalen band, die het masker op het aanschijn van den gevangene geprangd hield, was nog al dik en van sterk staal.

De arbeid van Nakoff vorderde niet.

— Laat het maar op mijn gelaat, zei de man. We kunnen het later, als we een eind ver zijn, voort doorvlijen.

— Neen, zei Nakoff, neen, het moet er hier af.

En hij vijlde dapper door.

— Ik zou wel eens willen weten, zoo dacht hij, waarom die kerel er zoo aan houdt, dat het masker niet wordt weggenomen.

Een ander man zou al doen wat mogelijk is om zoo snel mogelijk van dat ding ontlast te worden, en deze jonge heer zou er zich tegen verzetten, als hij dat doen dorst.

Daar schuilt iets achter!

En dat moet ik weten, al moest ik nog een half uur vijlen.

Trouwens, zoolang de makkers niet hier zijn, is er toch geen haast bij.

En zich tot Daks wendend:

— Hoe is nu alles geregeld geworden?

— Opperbest... Zoodra we een kort geroep hooren, driemaal langzaam herhaald en dan driemaal snel op elkaar uitgestooten, dat veel zal gelijken op het gekras van een soort nachtuil die hier rondvliegt, moeten we naar buiten.

Er zal een der gezellen zijn, om ons te leiden.

Voor paarden is gezorgd.

En, wat beter is, heel Siberië door zullen we versche dieren en waar 't noodig is sleden vinden.

Als we hier weggeraken is het zeker dat we in Europa aanlanden, buiten het bereik van de klauwen der Russische politie-jakhalzen.

— Zooveel te beter... Ik heb er toch nooit een stond aan getwijfeld.

De gezellen weten wie we in ons midden hebben en welk groot belang er voor ons verbond aan vast is, dat die man te Londen of te Parijs geraakt...

Er is aan hem nog meer gelegen, dan aan Knasj zelf...

Ik zie hier niet al te best wat ik uitricht.

Ontsteek de kaars, maar gaat met twee of drie voor 't raam staan, opdat men buiten het licht niet bemerkte.

Als de kaars brandde, zei de gemaskerde.

— Ge ziet wel dat het niet gaat... Al dat tijdverlies gaat ons de vrijheid kosten.

— Toch niet, antwoordde Nakoff... We kunnen niet weg en ik heb dus al den tijd om voort te vijlen.

De twee derden van het staal zijn reeds doorgebeten en binnen tien minuten is uw gelaat vrij.

En zoo was het inderdaad.

Nog eenige minuten schuifelde de vijl op den metalen band en dan viel het masker op den grond.

De gevangene sloeg de beide handen voor het gelaat en wreef zich oogen, neus en wangen.

Maar die beweging kon hij niet blijven verrichten en hij ontblootte zijn gelaat.

Twee kreten lieten zich terzelfdertijd in de hut hooren, kreten van sterke verbazing.

— Gij! riep Nakoff.

— Doemnis! kreet de andere gevangene.

— Gij, graaf Dolmatroff!... Gij! herhaalde Nakoff.

— Ja, ik ben het...

— En wij hebben u verlost!

— Ik heb het u niet gevraagd.

— 't Is waar... Maar ik heb het gedaan, omdat ik dacht dat gij een slachtoffer waart der ellendelingen, die hier onschuldigen heen zenden en martelen.

— Ik ben hun slachtoffer.

— Na hun werktuig geweest te zijn.

— Ik wist niet beter.

— Weet ge 't nu.

De oogen van den man vlamden, schoten vuurstralen.

— Ja, nu weet ik het, en zij zullen nimmer

een onverzoenlijker vijand dan mij hebben gekend.

— Is dat waar?

— Dat zweer ik op al wat mij heilig en dierbaar is!

— Des te beter.

— Wil ik nu henen gaan?

— Wat zegt ge?

— Trachten alleen te vluchten?

— Neen, ik heb begonnen met u uit uwe cel te halen en ik zal trachten u met mijne makkers in veiligheid te brengen.

— Ik dank u en waar ge mij noodig mocht hebben, waar er tegen onze vijanden te strijden is, hoort mijn bestaan u toe.

Ik zal trouwens nog slechts een doel in mijn leven bezitten : mij wreken!

— Wij zullen deze woorden onthouden en ze u op tijd en stond herhalen.

— Ge zult me gereed vinden om te gehoorzamen.

— Nooit zoudt ge kunnen gissen, zei Nakoff zich in het fransch tot de anderen richtend, wie die man is.

Graaf Dolmatroff, die tot den grootsten adel behoort en minister is geweest.

Ja, minister van den Tsar aller Russen.

In die hoedanigheid heeft hij medegeholpen aan 't verdrukken van ons volk.

Daareven heeft hij de eenige verontschuldiging uitgesproken, die gelden kan voor zulke handelwijze : hij wist niet beter.

En dat is de waarheid.

Onze mannen van adel worden derwijze opgevoed, met zulke principen bezielde, dat ze het zeer natuurlijk moeten vinden dat het volk uitgezogen en verdrukt wordt en, als ze een ambt bekleeden, zijn ze de gewetenlooze dienaars van den Tsar en zijne hofkliek.

Graaf Dolmatroff heeft zwaar geboet voor zijn onmenschelijk werk als minister.

Gij hebt gezien hoe men hem met een masker voor het gelaat had opgesloten.

En niemand mocht een woord tot hem spreken.

En hij mocht nooit de gang zijner cel verlaten, nimmer de vrije buitenlucht inademen!

Waarom hij zoo streng gestraft werd?

Hij had een der groothertogen mishaagd en deze wist door kuiperijen en valsche getuigen te bewijzen dat Dolmatroff tegen de inzichten van den keizer zijn ambt waarnam.

Hij werd afgezet.

Maar, er was eene vrouw in het spel, en het was den groothertog niet genoeg dat zijn vijand geen minister meer was, geen invloed meer had.

Hij ging voort met hem te vervolgen en eenigen tijd later werd een komplot ontdekt tegen den Tsar, een komplot uitgelokt door geheime oproer stokende politiedienaars.

En er werd bewezen dat Dolmatroff in de zaak betrokken was.

De man was heel en al onschuldig, had nooit de aangehouden sukkelaars gezien of gesproken.

Enkelen werden opgeknoopt, de anderen, en onder hen bevond zich de oud-minister, werden naar Siberië verbannen en hunne bezittingen ten bate van den Staat verbeurd verklaard.

Na eenigen tijd ginder op 't fort opgesloten te zijn geweest — dat heeft me mijn gevangenbewaarder verteld — poogde hij te vluchten.

De wachter, die hem herkend hadden, die wisten dat ze een oud-minister voor zich hadden, lieten zich ompraten en hielpen hem.

Hij werd terug gevat.

Nu werd hij beter bewaakt, en, om te beletten dat men hem weer als oud minister van den Tsar zou helpen, werd hij gemaskerd en werd er aan al de beambten van het fort verboden het woord tot hem te richten.

Ge kunt wel verstaan dat hij nu een verwoed vijand is van den Tsar en zijne trawanten.

Daarom maak ik geen gebruik van het recht dat ik heb hem te dooden.

Hij werd door de rechtbank van ons verbond ter dood veroordeeld.

Ik geloof dat hij ons groote diensten zal kunnen bewijzen.

— En, wie is de andere? vroeg Daks.

— Dat mag ik u niet zeggen... Alleen zal ik u mededeelen dat hij ons aller meester is...

Reeds was er een uur voorbijgevlogen.

In den omtrek der hut bleef alles stil.

— Alles is toch goed voorzien geweest? vroeg Nakoff... Ge hebt toch het schrift, dat ik u deed toekomen, aan onze makkers besteld?

— Zeker.

— Ze moesten reeds hier zijn... Dat maakt me angstig...

Zij kropen omzichtig voort (Blz. 438)

Plots steeg niet ver van de hut het verwachtte geroep op. Allen luisterden.

— Komt, zei Nakoff, maar tracht zoo weinig gerucht mogelijk te maken...

Zij traden naar buiten.

Een man naderde hen.

— Laat ons spoed maken, zei hij... Volg me...

De vluchtelingen gehoorzaamden.

Zij slopen langs de wanden der hutten den gezel na, tot ze op het plein kwamen.

Nauwelijks hadden ze eenige stappen gedaan of een wild geschreeuw klonk hun in de ooren.

Een aantal ruiters kwamen in vollen galop op hen toe gereden.

Zij werden omsingeld.

De man, die hen aan de hut was komen afhalen, haalde een fluitje te voorschijn en een schrill, lang aangehouden geluid doorkloof de lucht.

Men hoorde plots in de verte paarden draven.

— De gezellen zijn verwittigd dat er onraad is, kon de man Nakoff toefluisteren, en ze vluchten met de paarden.

De kozakken, die de ontsnapten omringd hadden, bonden hen de armen op den rug.

Er was aan geen tegenweer te denken.

Wel twintig, dertig soldaten schenen uit het fort op hen afgezonden te zijn

Wat was er gebeurd?

Wie had hen verraden?

Dat zouden ze wellicht nooit weten.

De vluchtelingen werden allen naar het fort gevoerd, waar ze in afzonderlijke cellen werden opgesloten.

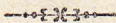
Janneken, de Rosse, Mol, Daks en Vic-

toire waren nu van bannelingen gevangen geworden.

Zou er nu nog wel ooit kans op ontsnapen bestaan?

HOOFDSTUK XLVIII

VRIJ !

Nakoff was diep aan 't nadenken.

Hij zat neergehurkt in zijne cel, den rug tegen den wand geleund, de ellebogen op de knieën en het hoofd in de handen.

— 't Ziet er maar duister uit, zuchtte hij.

En geen klein lichtje in 't verschiep!

Hoe geraken we hier uit?

Reeds acht dagen lang stel ik me gedurig deze vraag, en 'k kan maar geen antwoord bekomen!

Nog nooit heb ik mij in zoo'n hachelijken toestand bevonden.

Ze zijn op hunne hoede, de deugnieten.

Ze hebben bemerkt, dat ze iemand voor hen hebben, die van geen klein gerucht verwaard is.

Aan de bekoring van de geneverflesch kan geen enkel gevangenbewaarder weerstaan. Dat weten ze, en daarom willen ze mij belletten dat middeltje nog eens op een wachter te beproeven.

Ik krijg er geen meer te zien.

Hoe hij het aan boord legt, de man die mijne vrijheid in pand houdt, om mijn brood en mijne kruik naar binnen te schuiven zonder ik hem te zien krijg, dat is me een raadsel.

En toch moet ik hier uit, al moest ik één voor één de steenen mijner gevangenis uitbreken.

Alles wel ingezien, zou ik beter gedaan hebben van eerst af buiten het fort te blijven.

Maar, die spijt komt te laat.

En hiernaast zit geen vriend.

Ik heb al honderd teekens gegeven, voor op den muur te beuken, en ik hoor niets aan den anderen kant.

Zou de cel ledig zijn?

Of zit er een van de makkers van Daks die natuurlijk mijn kloppen niet begrijpt.

De kerel zou echter wel eens kunnen terugkloppen, om me te laten weten dat er daar leven is.

Als er leven is, blijft er hoop.

Ik heb dus niet te wanhopen, vermits ik leef, maar 't zou jaren kunnen duren, dat leven, hier in eene cel. En daar houd ik niet al te erg aan!

Hij stond recht en wandelde eenige malen heen en weer in het vertrek.

Hij bleef staan en schudde het hoofd.

— Niets, zei hij, niets, dan de groote middelen, en die zijn hier gevaarlijk om te benuttigen.

Onder of boven... Dat is spoedig gezegd, maar dat zou me, als ik weer mocht gesnapt worden, het leven kunnen kosten.

En ik heb mijn leven nog noodig, want ik moet te Sint-Petersburg nog veel verrichten.

In ieder geval moet ik Petroff hier uithalen.

Zonder hem mag ik hier niet weg.

Onder of boven... 't Is beslist!

Hij begaf zich naar het kleine venster, dat een flauw licht in zijne cel doorliet.

Het raam was met dikke ijzeren staven afgesloten, die langs buiten in den muur waren gezegeld.

— Met een goede vijl zouden die spoedig uit den weg zijn, dacht Nakoff, maar ik bezit zoo geen gereedschap en met mijne handen is er tegen dat tuig niets te ondernemen.

En, waarop geeft dat venster uit?

Misschien op de breede vestinggracht.

En hoe hoog zit ik hier?

Hij keek rond in de cel.

— Ze hebben me niets gelaten om eene koord te fabriceren.

De steenen uit den wand verwijderen?

Zou het tot iets helpen, als ik het kon doen? Zoo geraakte ik wellicht in eene tweede cel, waarvan de deur gesloten is.

Het is om met uw hoofd tegen den muur te loopen.

Nu, dat zou al evenmin baten!

De steenen van den vloer?

Hier beneden is 't wellicht ook zoo gesteld.

De zoldering is te hoog!

Hij hurkte weer neer tegen den wand.

— Alle dagen heb ik nu reeds dezelfde overwegingen gemaakt, en ze helpen me niets vooruit!

Morgen zal het weer 't zelfde zijn.

Er blijft niets over dan berusten in mijn lot.

En dat is Nakoff die dat zegt! Nakoff die uit tien gevangeniszen wist te geraken, die de politie van Sint Petersburg heeft weten poetsen te bakken, die heel Europa hebben doen lachen!

Ja, dezelfde Nakoff, en die zit hier heel en al onmachtig, als een onmondig kind, tusschen vier muren opgesloten, te wachten op de omstandigheden.

En als die zich niet in zijn voordeel schikken, dan blijft hij zijn heel leven in eene gevangenis zitten, waar hij uit vrijen wil is ingetreden.

Ik moet gek geweest zijn als ik dit plan heb opgevat.

Gek!... Gek!... Stapelgek!...

Zoo had de Rus acht dagen lang bespiegelingen gemaakt op zijnen toestand en op zich zelf gescholden, zonder eenige uitkomst te vinden.

Had het toeval hem niet gediend, dan zou hij er misschien nog maanden in denzelfden toestand gezeten hebben.

Dat is toch het geval met de behendigste, de meest ontwikkelde lieden.

Ze vinden niet veel uit, ze komen niet door hun eigen macht alleen tot een besluit en een uitslag. Al hun kracht bestaat in gebruik te maken van het toeval.

Die dat laatste kunnen, komen er in onze samenleving boven op!

Het toeval kwam Nakoff ter hulp onder vorm van een kruik met water.

De gevangene bewaarder opende de deur der cel en wierp met zijne gewone snelheid een half brood en eene kruik water naar binnen.

Deze laatste viel en rolde tegen den muur, waar ze aan stukken sprong.

— He! kreet Nakoff.... He, ge werpt mijn kruik aan stukken en ik heb dorst.

Hij bonkte met zijne twee vuisten op de deur van zijne cel.

— He!... Wachter!... He!

Hij hoorde hoe de gevangenebewaker zich in de gang verwijderde.

— Een lieve jongen! mompelde hij... Nu kan ik morgen zonder drinken zitten en dat droge brood knabbelen, zonder het met een teug water te kunnen doorspoelen!...

Hij bukte zich, om te zien of er in de scherven niet wat water was gebleven.

Plots liet hij een vreugdekreet hooren.

Hij greep een stuk van de gebroken kruik.

Het was een scherp, die in een langen, scherp punt uitliep.

— Dat is het!... Dat is het!...

Maar zijne vreugde was van korten duur.

— Ja, dat is het, mompelde hij, maar tot wat zal het mij dienen?

Om mijne aders te openen, als ik het hier niet langer zal kunnen kroppen?

Hij vatte echter weer moed.

— Wordt ge kinds, Nakoff! kreet hij... Aan 't werk... Als 't niets oplevert, dan doodt ge toch den tijd...

Hij raapte de andere scherven bijeen en wierp ze tegen de deur der cel.

Dan ging hij knielen tegen den rechterwand van het vertrek en begon met de puntige scherp den mortel weg te schrappen, die tusschen twee steenen zat van den muur.

Dit werk vorderde langzaam, want de voegen waren door den tijd verhard geworden.

Gelukkiglijk was de muur uit groote witte steenen opgetrokken, zoodat eens de mortel daarrond verwijderd, eene groote opening in den wand zou gemaakt zijn, als een steen werd weggenomen.

Tegen den avond kwam Nakoff met zijn werk klaar, dat is te zeggen dat hij den mortel rond een der brokken bloksteen had weggehaald en hij er in gelukte dezen laatsten te bewegen.

Nu moest hij trachten hem geheel te doen lossen, om hem te verwijderen.

— Als er nu maar geen tweede steen achter den eersten zit, zoo dacht de Rus, want daar kan ik de voegen met de scherp niet bereiken en al mijn werk is nutteloos geweest.

We zullen daar morgen meer van weten.

Hij was zeer vermoeid, eigenlijk niet door het werken, maar door gedurig geknield en gebogen te zitten.

Nakoff legde zich ter ruste op zijne houten brits en sliep weldra in.

Des anderendaags, zeer vroeg, was hij weer aan den arbeid en kon eindelijk, met groote krachtingspanning den steen los rukken en zich vergewissen of hij ook langs den anderen kant in de belendende cel eene opening had gemaakt.

Tot zijne groote vreugde, drong er licht langs het gat door, zoodat hij de zekerheid opdeed dat de wand slechts de dikte van een witten steen bedroeg.

Hij kon de hand door de holte steken.

Hij deed dit echter niet.

Waar kwam de opening uit ?

In eene cel, in de gang buiten het gebouw ?

Hij legde zich plat op den buik en plaatste zich met het gelaat vóór het gat.

Zien kon hij niets.

Hij snoof de lucht op.

Ze had een doffen geur.

De opening gaf dus niet naar buiten uit.

Met nieuwen moed begon hij een tweeden steen los te maken.

Daar hoorde hij de stappen van den waker.

Hij hurkte zich neer voor den steen, dien hij haastig terug in den muur had geplaatst.

De gevangengewaker wilde de deur der cel openen, doch de scherven van de kruik, die aan den ingang verspreid lagen en onder de deur gewrongen werden, beletten dat deze opening.

Nakoff verroerde geen vin.

De wachter deed nuttelooze pogingen om de deur open te wringen.

— Wilt ge me niet binnenlaten ! kreet hij. Dan ga ik voort en ge krijgt uw rantsoen niet.

— 't Is mijne schuld niet ! snauwde Nakoff hem toe. Waarom hebt ge gisteren de kruik aan stukken geworpen ? Ik stik hier van den dorst. De scherven liggen tegen de deur.

Nu ik weet dat ge een tong in uw muil hebt, zei Nakoff, zal ik dat doen.

Hij stond recht en schopte met den voet de kruikscherven weg.

Met een stevigen duw kreeg de wachter nu de deur open.

Hij plaatste snel kruik en brood op den grond, wipte naar buiten en sloot de cel dicht.

— En weg is hij, dacht Nakoff.

Des te beter. Als de kerel zoo nog eenige dagen eten en drinken naar binnen werpt, dan is 't gat groot genoeg om hiernaast eens te...

He, wat is dat ?

Hij had den steen weer uit de opening ge-

nomen en het scheen hem alsof hij stemgeluid langs de holte vernam.

Hij wierp zich plat ter aarde en legde het oor tegen het gat.

Inderdaad, in de belendende cel of de aanpalende gang werd er gesproken.

Nakoff kon niet hooren wat er gezegd werd, daar de opening zich te laag bevond.

Eenige minuten later hoorde hij eene deur toewerpen.

Het was dus een vertrek.

Waarschijnlijk eene cel, waarin iemand opgesloten was.

Wie ?

Een vriend ?... Een onbekende ?... Een man die met hem zou willen vluchten of hem zou verraden ?

In ieder geval ging men zoo streng niet om met dien gevangene als met Nakoff, daar men het woord tot hem richtte en zijn voedsel niet tusschen eene spleet van de deur naar zijn hoofd wierp.

Dat juist boezemde Nakoff niet veel vertrouwen in voor zijn collega, in wiens cel hij den eenen of den anderen dag zou aanlanden.

— Ik zal hem voor het oogenblik maar niet op de hoogte van mijn inbrekerswerk stellen, zoo dacht hij.

Als ik zoo ver ben, dat ik hem te zien krijg, zal ik wel weten of ik op hem steunen kan.

Zoo ja, dan zullen we samen het spel wel geklaard krijgen.

Zoo neen, dan ben ik er aan voor mijne moeite en ik moet de omstandigheden afwachten.

Hij werkte voort.

Niemand kwam hem storen en eer er eene week verlopen was, kon hij reeds een zestal steenen verwijderen.

Den achtsten dag gebeurde er iets dat over zijn arbeid ging beslissen.

Hoe het kwam, wist hij zelf niet, maar hij duwde een steen in het andere vertrek.

Hij hoorde den anderen gevangene, die luidop en met verbazing in de stem zei :

— Wat is dat nu ?

Nakoff hoorde zijn hart in zijn boezem snel kloppen, zoo had de schrik hem plots geschokt.

— Het is een Rus... Ik heb zijne stem meer gehoord... Wie mag het zijn ?...

Door de opening werd hem, op doffen toon, gevraagd :

— Wie is daar ?

— Een gevangene, zei Nakoff

— Dat wist ik ook... Ik verwachtte er mij niet aan, dat de bevelhebber van het fort daar de steenen aan 't verplaatsen was... Welke gevangene?

— Ik ken die stem, dacht Nakoff weer.

En halffluid, den mond tegen de opening :

— Wie zijt gij?

— Hebt ge geen vertrouwen?... Ge hebt ongelijk!... Als ge hier uit wilt, wat waarschijnlijk is, kunt ge niemand beter vinden dan mij, om u een handje te helpen. Ik zal u dan maar zeggen, dat ik Milensky heet en nog niet lang geleden de gevangenen moest bewaken... En nu zit ik hier zelf in de kooi!...

— Hemeltje lief, dacht Nakoff, dat is mijn bewaker, die ik met de flesch heb verleid en die hier op 't droge zit, omdat hij mij heeft laten ontsnappen... Wat nu gedaan?... Wagent gij het?... Ja!...

En door 't gat :

— Ik ben Nakoff.

Het duurde een paar seconden eer hij van zijn buurman nog iets vernam.

Eindelijk hoorde hij :

— Nakoff, en ge wilt er weer uit?

— Dat spreekt.

— Ik ook.

— Laat ons samen werken.

— Dat gaat.

— Is er langs uwe cel kans?

— Als we met ons twee zijn, misschien wel... We kunnen het toch beproeven... Ik wil alles doen om los te komen... Ik heb niets te verliezen.

— Hoedat?

— Wilt de strop mij wacht.

— Mij misschien ook...

— Kunt ge hier binnen?

— Nog niet... Wellicht binnen een drietal dagen...

— Dan ga ik den steen netjes terug op zijn plaats zetten, en de voegen met stof toewrijven, want langs hier zou men uwe kunst kunnen bewonderen... Als ge gereed zijt om mij een bezoek te brengen, verwittig me dan maar... Tot ziens...

En Nakoff bemerkte dat de andere de opening met den steen weer toedekte.

— Als die me nu niet verraadt, zoo dacht hij, is er kans hier weg te komen.

Ik kon inderdaad geen beter helper vinden.

De kerel kent het gevang van binnen en van buiten.

En verraden zal hij me niet, want iemand

die naar de galg moet, tracht zijn hals te redden.

Ik zit er beter voor dan ik dacht!...

Daarin zat de groote kracht van Nakoff... Zoodra er maar de kleinste kans hem tegenblonk, herwon hij weer volledig zijn moed en twijfelde hij geen stond meer aan het welgelukken zijner onderneming.

De meeste menschen, als de kans hen tegengaat, verliezen al hunne hoop, en ze zien deze niet terugkeeren, zelfs niet als het lot hun weer gunstig is geworden.

En zoo komt het dat de meeste lieden, na een tegenslag, dieper en dieper in den kolk der wanhoop verdwijnen en er nooit meer uitgeraken.

Des anderendaags zette Nakoff zich opnieuw aan den arbeid en floot een lustig deuntje, terwijl zijn kruikscherf over den harden mortel kraste...

Nog vijf dagen werkte hij onverpoosd, zelfs een gedeelte van den nacht, en den vooravond van den zesden dag duwde hij een steen in de andere cel.

Dadelijk vernam hij de stem van den opgesloten gevangenbewaarder.

Deze riep hem op doffen toon door de opening toe :

— Wat nieuws?

— Ik geloof dat ik er door zal kunnen.

— Kom maar.

— Geen onraad?

— Neen... Ik verwacht slechts bezoek binnen vier groote uren, voor de nachtronde.

— Ik kom.

Nakoff verwijderde één voor één al de steenen en stapelde ze vóór het gat.

Met veel moeite en krachtinspanning gelukte hij er in zich door de opening heen te wringen.

Milensky had de beide handen van Nakoff gegrepen en trok hem tot zich in de cel.

— Zoover zijn we reeds, zei de Nihilist...

— Wie had ooit gedacht dat wij malkander zouden wederzien op die wijze!... Wilt ge een borrel?

— Wat zegt ge?

— Of ik u een druppeltje geestrijk nat mag schenken?

— Hier?

— Ge weet toch bij ondervinding dat de flesch hier in de gevangenis thuis hoort... Mijne vroegere collega's zorgen voor mijne gezondheid... Ik krijg hier voedsel, dat de bevelhebber nog niet op zijne tafel ziet!... Ze

weten dat ik een dezer dagen aan de galg zal bengelen en ze verzachten zooveel mogelijk mijne laatste dagen.

— Die nog zoo spoedig niet zullen komen, naar ik hoop.

— Ik hoop het met u!

— Wat is er nu te doen?

— Ik heb er lang over nagedacht... Er is slechts een middel, dat ons eenige kans op gelukken geeft... Ik weet niet of gij...

— Zeg op.

— Met ons twee mijn achtbaren collega aanvallen, hem binden en een doekje tegen 't bijten in den mond duwen... Als we zijne sleutels hebben, zullen we spoedig vrij wezen...

Ge weet het : ik ken den weg.

— Goed, maar mijne makkers?

— Wilt ge die medenemen?

— Natuurlijk.

De oud gevangene keek Nakoff met groote oogen aan.

Deze laatste had zoo kalmweg en zoo vastberaden dat woord natuurlijk uitgesproken, dat Milensky door verbazing geslagen was.

— Gij wilt uwe makkers medenemen? zoo herhaalde hij zijne vraag.

— Ja.

— Den gevangene, die in 't geheim zat, en den man met het masker?

— Zooals ge zegt.

— Dan loopt onze vlucht wellicht op eene nieuwe gevangenzetting uit.

— Denkt ge dat?

— Ik ben er overtuigd van.

— Ik niet... Ik moet er echter bijvoegen, dat er nog vijf andere makkers te verlossen zijn.

— Dat is uitzinnig!

— Toch niet... Al degenen die met mij gevangen werden genomen, moeten verlost worden, anders blijf ook ik hier...

— Het zij zoo... We zullen het beproeven... Ik heb niets te verliezen, wel alles te winnen!

— Weet ge waar mijne gezellen opgesloten zijn?

— Neen, maar dat zal ik heden nog weten... En als ze nu eens in een andere afdeeling zitten?

— Dan gaan we hen daar halen.

— Onmogelijk.

— Dat staat niet in mijn woordenboek.

— We hebben er dan de sleutels niet van.. Maar, laat ons niet op voorhand iets bespreken, dat ons heel en al onbekend is...

— Ge hebt gelijk...

Nog eene lange wisseling van gedachten over al wat er voor de vlucht te doen was had tusschen de twee mannen plaats tot Milensky zijn geboorteland verzocht terug naar zijne cel te keeren, daar de nachtronde waarschijnlijk in aantocht was.

Hij had zulks niet te vroeg gezegd, want nauwelijks had Nakoff den laatsten steen weer in den muur geduwd, of de deur van Milensky's cel werd geopend.

Een gevangene verscheen en plaatste een keurig avondmaal, bestaande uit brood, visch en fruit op de tafel.

— En hier heb ik nog een half fleschje ouden wijn, zei hij, dat uwe knoken deugd zal doen.

— Ik mag het wel hebben, sprak Milensky, want ik zal weldra mijne knoken naar 't knekelhuis zien dragen.

— Als ge dat zien zult, dan zal 't met uwe ziel zijn, en dan hooren uwe knoken u niet meer toe...

— 't Staat me toch niet fel aan, een paar weken aan de galg te hangen en door de raven verslonden te worden, tot er niets meer overblijft dan mijn gebeente.

— Och, beste, het hangen is niets... Na een paar oogenblikken zijt ge er al aan gewoon...

— Ik dank u voor dien goeden troost... Op uwe gezondheid...

Hij had zich een glas wijn geschonken en ledigde het in één teug.

— Op mijn woord van eer, als 't zoo erg niet is zoudt ge me veel plezier doen in mijne plaats te hangen... Onder collega's mag men malkaar wel een dienst bewijzen.

— Zeker, maar ik heb eene hartziekte, mijn beste, en daar is het hangen zeer gevaarlijk voor.

— Ja, het hart houdt na korten tijd op met kloppen, niet waar?... Van iets anders gesproken: worden de menschen die ik liet ontsnappen, ook opgeknoopt?

— Ik geloof het niet.

— Ze zitten toch gevangen?

— Is me dat nu eene vraag!... Ze worden van dichtbij bewaakt, en ik heb de eer den sleutel hunner kooi te bewaren.

— Heeft de man met het masker er een nieuw?

— Zeker, en de andere ook.

— Zoo... En de bannelingen?

— Die zitten in eene kamer bijeen... Een onderzoek is in gang, om te weten in welke betrekkingen ze tot dien Nakoff staan en de twee Staatkundige gevangenen.

— Ha... Gij geniet ook de eer hun sleutels in uw bezit te hebben?

— Ja.

En den gevangene doordringend aankijkend, voegde de bewaker erbij.

— Ge vraagt me uit?

— Toch niet. Ge hoeft trouwens niet op ragen te antwoorden.

— Zijt ge soms van plan hier weg te komen?

— Als dat mogelijk was, zou ik geen oogenblik dralen het fort te verlaten.

— Ik geloof dat. Maar ik houd niet van de flesch met duivelswater en mij zullen ze niet brengen waar gij gekomen zijt.

— Ge moogt nooit zeggen : fleschje ik zal van uw water niet drinken!

— Ik mag dat wel zeggen.

— Een glas wijn?

— Geen half. Het is me streng verboden met u te spreken.

— En ge komt dit verbod stipt na. Ik bemerk het met plezier.

— Ik ga het nu toch doen. Tot morgen.

— Hier of onder de galg... Slaap wel...

De gevangenvaarder verwijderde zich. Eenige oogenblikken later bevond Nakoff zich bij zijnen buurman.

— Ik heb water en bloed gezweet, sprak deze laatste. Het was net alsof die ezel de blikken gevestigd hield op de plaats waar de steenen weggebroken zijn. Het moet maar schijn geweest zijn, maar de vrees be kroop me toch. Daarom heb ik een plezant praatje over hangen aangeknoopt.

— En mijne opgesloten makkers?

— Zitten in onze afdeeling. De kerel heeft al de sleutels.

— Dan zal 't gaan?

— Ja.

— Wanneer doen we 't?

— Morgen avond, bij de nachtronde. In den dag valt er niet aan te denken.

— Dat spreekt...

Des anderendaags, bij 't aanbreken van den nacht, kwam Nakoff weer in de cel van zijn buurman en verschool zich in den diepsten hoek van het vertrek.

De cipier kwam binnen en plaatste het avondmaal van Milensky op tafel.

— Gij hangt nog niet, kameraad?

— Neen, maar gij zult hangen.

Dat was het afgesproken teeken.

Milensky wierp zich op den gevangenvaarder en sloeg zijne beide armen om den hals van den man.

Nakoff was insgelijks op hem toegesproben en duwde den waker eene prop in den mond.

Het deken van Milensky, tot reepels gescheurd, diende om den cipier armen en beenen te binden.

Dat alles was op een paar seconden gebeurd.

Nakoff greep de lantaren van den gevangenvaarder.

Milensky rukte hem het licht uit de handen.

— Neen, geene lantaren. Volg me.

Hij liep naar de deur, waar de sleutels van den bewaker zich bevonden.

— Spoedig.

Eén voor één opende hij al de deuren.

In iedere cel riep hij halfluid :

— Volgen... Vluchten...

De gevangenen lieten het zich geen tweemaal zeggen.

— Nu naar buiten.

— Geene enkele cel overgeslagen? vroeg Nakoff.

Een gansch drommetje menschen ijlden hen na.

Nakoff keerde zich tot hen.

— Petroff? vroeg hij.

— Ik ben er bij, klonk het antwoord.

— Daks?

— Ja.

— En al uwe makkers?

— Ja.

— Vooruit dan.

Ze bereikten de koer.

Milensky deelde zijne bevelen uit.

— Aan de poort hebben we twee soldaten... Wij moeten allen te gelijk op die twee vallen... Alle middelen moeten goed zijn om ze onschadelijk te maken... Er op los!

De gansche drom liep vooruit en de solda-

ten waren vastgegrepen en lagen ten gronde, eer ze wisten wat er gebeurd was.

Zij slaakten geen kreet.

Beiden werden gewurgd.

In zulke omstandigheden plegen menschen, die naar de vrijheid ijlen, zulke geweld daden, bijzonderlijk als ze met verscheidene zijn en niemand afzonderlijk eenige verantwoordelijkheid heeft te dragen.

— Neemt hunne geweren, beval Milensky. Al wie nadert schiet ge omver... Den sleutel of we zijn verloren... Den sleutel!

Het was een wanhoopskreet dien Milensky hooren liet.

— De sleutel!

Allen herhaalden die vraag.

De schrik sloeg hen om het hart.

De sleutel!

— Er is geen sleutel, riep plotseling Nakoff

en het was als een juichkreet... Er is slechts een grendel.

Hij rukte de poort open.

En heel de drom liep vooruit, over de brug, den weg op naar het woud.

In het fort bleef alles stil.

Ze waren vrij!

Zouden ze 't blijven.

— Als we mijne kozakken kunnen bereiken, zei Nakoff, dan vangt ons geen mensch meer.

— Breng ons naar de hutten, sprak Daks en ik zal u kunnen geleiden.

— Volgt me, kreet Milensky.

En weer stooft de drom vooruit, buiten het het woud en over het plein. In de dikke duisternis was het alsof een kudde opgejaagde dieren over den weg rende...

Vrij!...

HOOFDSTUK XLIX

EENE OUDE KENNIS

De nihilisten, die als kozakken verkleed, Nakoff en zijne gezellen naar Irkoetsk hadden gebracht, en sedert de gevangneming van de vluchtelingen, niets meer van deze laatste hadden vernomen, sliepen rustig in de tenten, die ze nog steeds in den omtrek der hun aangewezen plaats hadden opgesteld.

Ze hadden wel geene bevelen meer ontvangen, wisten niet of Nakoff en de anderen nog leefden, maar te Sint-Petersburg, op het kasteel van Knasj, hadden ze opdracht ontvangen Petroff te verlossen, en zoolang ze niet met hem weg konden of niet werden teruggeroepen, zouden ze dan ook in den omtrek van Irkoetsk verblijven.

Er heerschte eene stalen regeltucht in het leger van Knasj.

De mannen werden uit den slaap gerukt.

Spoedig waren allen te been.

— Paarden, zei Nakoff, voor Petroff en mijne gezellen... Die moeten eerst weg, daar hen het grootste gevaar dreigt... Zet er haast bij!

Eenige oogenblikken later waren de dieren opgetuigd, en zaten allen te paard.

— Verder kunt ge voor de andere gevangenen zorgen... Het is beter dat we in verschillende groepjes trachten de grenzen te bereiken.

Ge kent allen den aangewezen weg?

— Wij vertrekken... Binnen een tiental minuten kan de tweede groep vooruit. Hoevele groepen zijn er?... Nog eene derde. Die wacht dan ook tien minuten om zich op weg te begeven. Vaartwel, tot weerziens... Op Gods genade...

En door twee kozakken voorafgereden, vlogen de rijdieren over den weg...

Al de reizigers van Steadily's tocht waren daar vereenigd : Janneken, de Rosse, Mol, Daks, Victoire en achter hen reden Nakoff, Dolmatroff en Petroff...

Zouden ze de grenzen bereiken?

En als ze zoover kwamen, zouden ze dan heelhuids een groot gedeelte van Azië kunnen doorloopen en eene stad vinden, waaruit ze naar Europa zouden kunnen vertrekken?

Het was een stout bedrijf.

De twee mannen, die als kozakken, hun den weg moesten wijzen, hadden langen tijd in die streken verkeerd en zouden de vluchtelingen dus van groot nut wezen.

Evenwel moesten ze toch ook op goed valle het uit doorrijden, want banen waren er niet aangelegd en menschen om eenige aanduiding te geven waren er evenmin te vinden.